
AUKRA 2030

KOMMUNEPLAN FOR AUKRA

Samfunnsdelen

Vedtatt i Aukra kommunestyre, sak 11/19, 05.02.2019

INNHALD

1 FORORD	3
2 SAMANDRAG	4
3 BAKGRUNN	5
3.1 Lovgrunnlaget. Kommuneplan og kommune- planen sin samfunnsdel	5
3.2 Om konkretisering av kommuneplanen, handlingsdel og arealdel	5
3.3 Forventningar og utfordringar til kommune- planarbeidet - nasjonale, regionale og lokale føringar	6
3.4 Prosess og medverknad	8
4 UTVIKLINGSTREKK	10
4.1 Om Aukra kommune	10
5 SATSINGSOMRÅDE, MÅL OG STRATEGIAR	13
5.1 gjennomgåande perspektiv.....	13
5.2 Attraktiv kommune.....	15
5.3 Barn og unge.....	19
5.4 Velferd og omsorg	21
5.5 Aukra i regionen	23
5.6 Fornyning, forenkling og forbetring	25
5.7 Kompetente medarbeidarar, rekruttering	27
5.8 Berekraftig Økonomiforvaltning	28
5.9 Klima og miljø.....	29

1 FORORD

Aukra vil vidare! Aukra høyrer til i ytre del av Romsdal der vi ønsker å bidra til framgang og utvikling for kommunen og for naboane våre. Det som er godt for Aukra, er godt for regionen, og det som er godt for regionen er godt for Aukra!

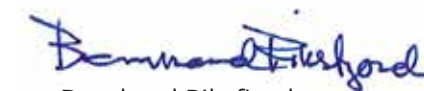
Aukra kommunen er i den heldige situasjonen å ha store inntekter frå eigedomsskatt frå gassmottaksanlegget på Nyhamna. God økonomi har gjort oss i stand til å gjennomføre mange investeringar i bygg og infrastruktur og til å bidra til større regionale satsingar gjennom GassROR IKS.

I samfunnsdelen til kommuneplanen har kommunestyret plukka ut aktuelle satsingsområde for planperioden. Her finn vi ikkje mange nye investeringsprosjekt. Kjerringsundsambandet er unntaket, og som del av ferjefri E39, vil prosjektet bli krevjande for kommunen. For planarbeidet elles har det vore viktig å arbeide med innhaldet i dei kommunale tenestene. Barn og unge og velferd og omsorg har hatt særleg merksemd. Vi ønsker eit samfunn med gode oppveksttilhøve og trygge omgjevnader! Dette trur vi skaper attraktivitet og bulyst. God tilgang på lokale og regionale arbeidsplassar styrkjer også attraktiviteten. Etablering av Kjerringsundsambandet blir viktig i så måte.

Aukra får nye innbyggjarar som følgje av kommunereforma. Vi ønsker innbyggjarane frå Orten hjarteleg velkomne!

Ei omstilling av samfunnet mot stadig meir digitalisering, krev at kommuneorganisasjonen og lokalsamfunnet er i stand til å møte desse utfordringane. Dette vil vi søke å førebu oss på gjennom mål og strategiar for temaet. Vi ser vidare at spørsmål rundt forvaltinga av klima og miljø kjem oss raskt i møte. Difor er dette eit viktig satsingsområde i planen.

Aukra er i ei særstilling i høve til inntekter. Det er viktig for kommunestyret at forvaltaransvaret for desse midlane blir gjeve særleg merksemd slik at komande generasjonar kan ha nytte av dei investeringane og disposisjonane vi gjer i dag.

Bernhard Riksfjord
ordfører

2 SAMANDRAG

Kommuneplanen sin samfunnsdel er eitt av dei mest grunnleggjande plandokumenta i kommunen. Det meste av kommunen sine aktivitetar har utgangspunkt i denne planen. Lovgrunnlaget for planlegginga er å finne i plan- og bygningslova med reglar for kommuneplanlegging og rullering av planprosessane i lengre og kortare «årshjul». Forventningar og utfordringar til kommuneplanarbeidet er eit hierarki frå nasjonalt nivå, gjennom det regionale nivået til lokalt nivå. Plandokumentet har ei opplisting av denne strukturen. Dei mest grunnleggjande føresetnadane og utfordringane for planarbeidet er følgjande:

- Gjennomgåande perspektiv
- Kommunereforma
- Samferdselstiltak
- Utfordringsdokument
- Arealdelen 2016 – 2028
- Julsundet / Jendem i Fræna
- Borgerundersøking

Medverknadsprosessane har vore breie i planarbeidet. Hovudtrekka er gjort greie for, og prosessane har hatt utløparar til det meste av det administrative og politiske arbeidet i tida for planarbeidet. Statistikkgrunnlaget er i hovudsak konsentrert om befolkningstal og pendling då dette er vurdert å vere det mest relevante for planarbeidet.

Satsingsområda i planen er komne fram etter ein lang utveljingsprosess, og er desse:

- Attraktiv kommune
- Barn og unge
- Velferd og omsorg
- Aukra i regionen

- Fornyng, forenkling og forbetring
- Kompetente medarbeidarar, rekruttering
- Berekraftig økonomiforvaltning
- Klima og miljø

Etter ein kort omtale er satsingsområda brotne ned i mål «Slik vil vi ha det» og gjennomføringsstrategiar «Slik gjer vi det». I det årlege arbeidet med handlingsdelen til kommuneplanen, handlingsprogrammet, vil det bli plukka tema frå satsingsområda sine mål og strategiar for seinare konkretisering i årsbudsjettet og økonomiplanen.

Handlingsdelen til kommuneplanen er i Aukra kommune ikkje eit eige plandokument, men samlinga av måla, «Slik vil vi ha det» og gjennomføringsstrategiane «Slik gjer vi det» i samfunnsdelen.

BAKGRUNN

3.1 LOVGRUNNLAGET. KOMMUNEPLAN OG KOMMUNEPLANEN SIN SAMFUNNSDEL

Følgjande er sagt om kommuneplanen i plan- og bygningslova, § 11-1:

«Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Kommuneplanen skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver, og bør omfatte alle viktige mål og oppgaver i kommunen. Den skal ta utgangspunkt i den kommunale planstrategien og legge retningslinjer og pålegg fra statlige og regionale myndigheter til grunn.»

Kommuneplanen sin samfunnsdel, del av § 11-2 og § 11-3:

«Kommuneplanens samfunnsdel skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Den bør inneholde en beskrivelse og vurdering av alternative strategier for utviklingen i kommunen.

Kommuneplanens samfunnsdel skal være grunnlag for sektorenes planer og virksomhet i kommunen. Den skal gi retningslinjer for hvordan kommunens egne mål og strategier skal gjennomføres i kommunal virksomhet og ved medvirkning fra andre offentlige organer og private.»

«Kommuneplanens samfunnsdel skal legges til grunn for kommunens egen virksomhet og for statens og regionale myndigheters virksomhet i kommunen.»

Det er eit viktig prinsipp for samfunnsdelen at han ikkje skal vere meir omfattande enn naudsynt og legge vekt på kommunale tilpassingar.

3.2 OM KONKRETISERING AV KOMMUNEPLANEN, HANDLINGSDEL OG AREALDEL

Handlingsdel, del av § 11-1 og §11-3:

«Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.»

«Kommuneplanens handlingsdel gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser, planleggings- og samarbeidsoppgaver og konkretiserer tiltakene innenfor kommunens økonomiske rammer.»

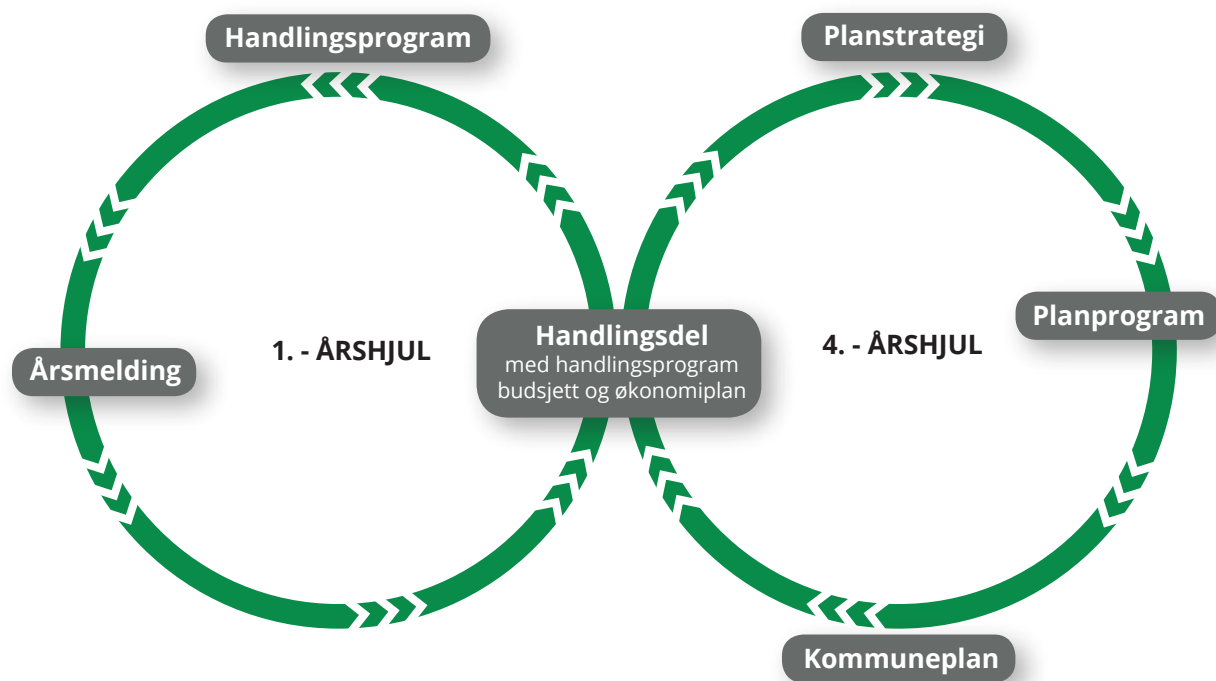

Fig. 1: Eittårs- og fireårssyklusane. Handlingsdelen si rolle i kommuneplanen.

Mål og strategiar i kommuneplanen sin samfunnsdel skal nyttast som grunnlag for handlingsdelen.¹⁾ Handlingsdelen er fireårig, og har såleis ein kortare planperiode enn samfunnsdelen. Tilhøve som samfunnsdelen ikkje «såg», kan handlingsdelen ta opp i seg. Eit døme kan vere uventa utgifter til ein ressurskrevjande brukar. Handlingsdelen til kommuneplanen i plan- og bygningslova er no samordna med reglane om økonomiplan og årsbudsjett i kommunelova § 14-4²⁾. I Aukra kommune sitt plansystem er ikkje handlingsdelen eit eige plandokument, men samlinga av måla og strategiane i samfunnsdelen. Vi ser det som tenleg at handlingsdelen blir innleiinga i økonomiplan- og årsbudsjettokumentet. Handlingsdelen blir på denne måten, broten ned i det årlege handlingsprogrammet der satsingane for det einkilde året kjem fram. Satsingane samhandlar med økonomiplanen, og økonomiplanen konkretiserer dei årlege gjeremåla gjennom investerings- og driftsbudsjett. Eittårs- og fireårssyklusane kan illustrerast som i fig. 1.

Arealdelen, del av § 11-5:

«Kommunen skal ha en arealplan for hele kommunen (kommuneplanens arealdel) som viser

«sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og arealbruk.»

Arealdelen til kommuneplanen får føringar frå samfunnsdelen, til dømes utbyggingsmønster. Arealdelen skal vere det kartmessige biletet av prioriteringane og satsingane i samfunnsdelen.

3.3 FORVENTNINGAR OG UTFORDRINGAR TIL KOMMUNEPLANARBEIDET – NASJONALE, REGIONALE OG LOKALE FØRINGAR

I planprogrammet for samfunnsdelen er det vist til sentrale føringar og forventningar som gir rammene for planarbeidet :

- Lover og forskrifter
- Stortingsmeldingar, rikspolitiske og statlege planretningslinjer
- Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging
- Regional planstrategi for Møre og Romsdal fylkeskommune 2016 - 2020
- Fylkesplan for Møre og Romsdal 2017 – 2020
- Kommunal planstrategi for Aukra kommune 2017 – 2019
- Kommunedelplanar og fagplanar

Plan- og bygningslova (PBL) § 1.1 slår fast at planlegging skal bidra til samordning av statlege, regionale og kommunale oppgåver.

Dersom vi starter internasjonalt, har Norge slutta seg til FN sine 17 berekraftsmål (Paris-avtalen 2015). Måla er forankra i ein felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, kamp mot ulikskap og stoppe klimaendringane innan 2030. Berekraft er definert som:

«Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.»

Nasjonale forventningar til planarbeid blir utarbeidd av regjeringa kvart 4. år, PBL § 6-1. Nasjonale forventningar til regional og kommunal planlegging vart vedteken ved kongeleg resolusjon 12. juni 2015. Hovudtema er:

- Gode og effektive planprosessar
- Berekraftig areal- og samfunnsutvikling
- Attraktive og klimavenlege by- og tettstadsområde

Gjennomgåande perspektiv

Dei gjennomgåande perspektiva er nasjonalt prioriterte samfunnsomsyn som statlege etatar, fylkeskommunar og kommunar skal vurdere og inkludere i all planlegging og seinare ved gjennomføring av tiltak. Perspektiva kan vere forankra i konkret lovverk, men også i regjeringa sine politiske prioriteringar. Møre og Romsdal fylkeskommune har i sin fylkesplan for 2017 – 2020 vidareført tidlegare gjennomgåande perspektiv: Klima og miljø, barn og unge, og likestilling og inkludering. Fylkeskommunen sine gjennomgåande perspektiv vil i nokon grad bli ført vidare, tilpassa tilhøva lokalt i Aukra kommune, gjennom tema i dei ulike satsingsområda. Døme på gjennomgåande perspektiv kan vere:

- Universell utforming
- Folkehelse
- Barn og unge
- Klima og miljø
- Likestilling og integrering
- Samfunnstryggleik

Kommunereform

Aukra kommune har gjennom kommunestyrevedtak vald å stå aleine. Rundt oss vil tre nye større kommunar oppstå: Nye Molde kommune (Molde, Nesset, Midsund), Nye Ålesund kommune (Sandøy, Haram, Skodje, Ørskog og Ålesund) og Hustadvika kommune (Fræna og Eide). Desse nydanningane vil gi utfordringar for Aukra kommune der interkommunale samarbeid og samarbeidsavtalar kjem til reforhandling. I nabokommunen Sandøy søkte ein del av innbyggjarane (med heimel i inndelingslova) fylkesmannen om overføring til Aukra. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har vedteke (juni 2018) at øyane Orten og Lyngværet med tilhøyrande sjøareal skal overførast til Aukra. Denne utvidinga blir innarbeidd i kommuneplanen sin samfunnsdel og neste revisjon av arealdelen.

Samferdselstiltak

Ny europaveg, E39 Møreaksen, har kome langt i planlegginga. Prosjektet er på plass i nasjonal transportplan. Fastlandsamband for Gossen, Kjerringsundsambandet, heng saman med Møreaksen og blir planlagt parallelt. Aukra kommune skal forskottere store delar av byggekostnadane for Kjerringsundsambandet gjennom eige domsskatte-inntektene frå Nyhamna prosessanlegg. Denne satsinga er ei vidareføring frå førre samfunnsdel. Dersom tiltaket kjem til gjennomføring, er kommunen førebudd gjennom økonomiske avsetjingar. Dei langsiktige økonomiske konsekvensane av ei slik satsing vil bli ein viktig del av samfunnsplanlegginga i kommunen.

Utfordringsdokument

Ein viktig del av det innleiande arbeidet med kommuneplanen sin samfunnsdel har vore å tenke gjennom kva utfordringar Aukra – samfunnet står overfor dei næraste åra. Gjennom ein brei medverknadsprosess under leiing av formannskapet, har ulike utfordringar vorte samla i eit utfordringsdokument.³⁾ Desse ligg til grunn for satsingsområda, mål og strategiar omtala seinare i dette dokumentet.

Arealdelen 2016–2028

Arealdelen til kommuneplanen i Aukra vart sist revidert gjennom vedtak i februar 2017.

¹ Veileder, Kommuneplanprosessen, Miljøverndepartementet, 2012

² Ny kommunelov, LOV-2018-06-22-83

³ Kommunal sak/arkiv, Ephorte 2017/352-52

Tidlegare samfunnsdel 2011 – 2020 hadde svake føringar til arealavklaringar. Siste revisjon av arealdelen gjorde likevel nokre prinsipielle samfunnsmessige avklaringar som kan vidareutviklast i denne revisjonen av samfunnsdelen: Tettstadutvikling på Gossen og på Julsundet, bustadbygging (spreidd og konsentrert) i høve til samla transport og arealplanlegging og strandsoneforvaltning.

Julsundet/Jendem i Fræna

I høve til nabokommunane står det tette fellesskapet mellom Julsundet og Jendem i Fræna i ei særstilling. Dette kjem til uttrykk i dagleg omgang mellom innbyggjarane i høve skulegang, fritidsaktivitetar, treffpunkt på butikken, lag og foreiningar og personlege venskap. Seinast i 2016, låg ein felles nærbutikk på Jendem. Denne er no flytta til Hollingbyggy (2017) ved vegkrysset til ferjekaia. Ungdomsskuleelevane i Søre Fræna går på Julsundet skule (avtale fram til 2025). Det er eit felles idrettslag i området: Ekko / Aureosen. Lag og foreiningar samarbeider over kommunegrensa. Den sterke auken i bustadbygginga både i Julsundet og på Jendem vil om få år gi kommunane ei kapasitetsutfordring i høve barnehageplassar og skuleplassar. Aukra kommune tek i bruk nyrenovertede lokaler på Julsundet skule i august 2018, Fræna kommune har gjort vedtak om utbygging av Jendem barneskule med ferdigstilling i 2020. Aukra

har om lag halvparten av drikkevassforsyninga frå Tverrlivatnet i Fræna og resten frå vassverkssamarbeidet Eide/Fræna/Aukra for vassforsyning til Nyhamna prosessanlegg og deler av Gossen.

Borgarundersøking

Hausten 2017 vart det gjennomført ei borgarundersøking i kommunen for å få tilbakemelding frå innbyggjarane og brukarane av kommunale tenester. Aukra fekk gode resultat i borgarundersøkinga:

Borgarskåren på 80 er god, og syner at innbyggjarane er godt nøgde med Aukra som ein plass å bu og leve i. Aukra har også eit godt omdømme (75), og ein er godt nøgd med tenestene (68). Resultata på både Omdømme og den overordna Borgerskåren ligg godt over gjennomsnittet for Norge.

Når det gjeld tilfredsheit med kommunale tenester, får Aukra ein skåre på 71. Snitt for Norge er 68.

Som organisasjon fungerer Aukra kommune bra ifølgje innbyggjarane, som gir en skåre på 64. Snitt for Norge er 59.

Parallele planar

Saman med oppstartmeldinga for samfunnsdelen (april 2017) vart det meldt oppstart for tre fagplanar i samsvar med kommunen sin planstrategi (2017 – 2019): Omsorgsplan, barne- og ungdomsplan og klima- og miljøplan. Desse parallelle planprosessane reknar vi med skal ha gjensidig positiv innverknad på kvarandre. Fagplanane vil vere meir detaljerte enn samfunnsdelen.

3.4 PROSESS OG MEDVERKNAD

Arbeid med revisjon av samfunnsdelen starta med melding om oppstart og framlegg til planprogram i formannskapet i april 2017. Med bakgrunn i vedteken planstrategi vart det samstundes med samfunnsdelen meldt oppstart av fleire fagplanar (Omsorgsplan, Barne- og ungdomsplan og energi-, klima- og miljøplan). Ideen bak dette var at dei ulike planarbeida ville verke utviklande og forsterkande på kvarandre. Formannskapet har vore styringsgruppe for prosjektet. Rådmannen si leiargruppe har fungert som prosjektgruppe.

Kyststien. Foto: Kjell Stian Brunes.

Parallelt med høyringa av oppstart og planprogram, starta eit arbeid med å identifisere viktige utfordringstema for samfunnet og tema knytt til den kommunale tenesteproduksjonen. Innspel vart levert frå politiske organ (dialogmøte med kommunestyret, ungdomsråd, eldreråd og rådet for likestilling av funksjonshemma), Aukra næringsforum og rådmannen si leiargruppe. Utfordringar for samfunnet og kommunen som tenesteorganisasjon vart samla i eit utfordringsdokument og godkjent som plangrunnlag av formannskapet i august 2017. Utfordringsdokumentet har så fungert som nytt diskusjonsgrunnlag, i tidlegare nemnde organ, som grunnlag for konkretisering av satsingsområde (målsetjingar) og gjennomføringsstrategiar. Vi har brukt nemningane «Slik vil vi ha det» og «Slik gjer vi det» for å konkretisere dei meir abstrakte omgrepa: Målsetjingar og strategiar. Partigruppene i kommunestyret og einings-

leiarane sine nettverksgrupper leverte kvar sine innspel til satsingsområde i januar 2018. I februar vart utfordringane og forventningar til samfunnsdelen til kommuneplanen drøfta med statlege og fylkeskommunale etatar i regi av Aukra kommune og Møre og Romsdal fylkeskommune. Vidare konkretisering skjedde i nytt dialogmøte med kommunestyret i mars 2018. Informasjon om arbeidet har vore tilgjengeleg på kommunen sine heimesider og facebookside. To folkemøte vart arrangert, eitt på Gossen og eitt på Julsundet i mai 2018.

4 UTVIKLINGSTREKK

4.1 OM AUKRA KOMMUNE

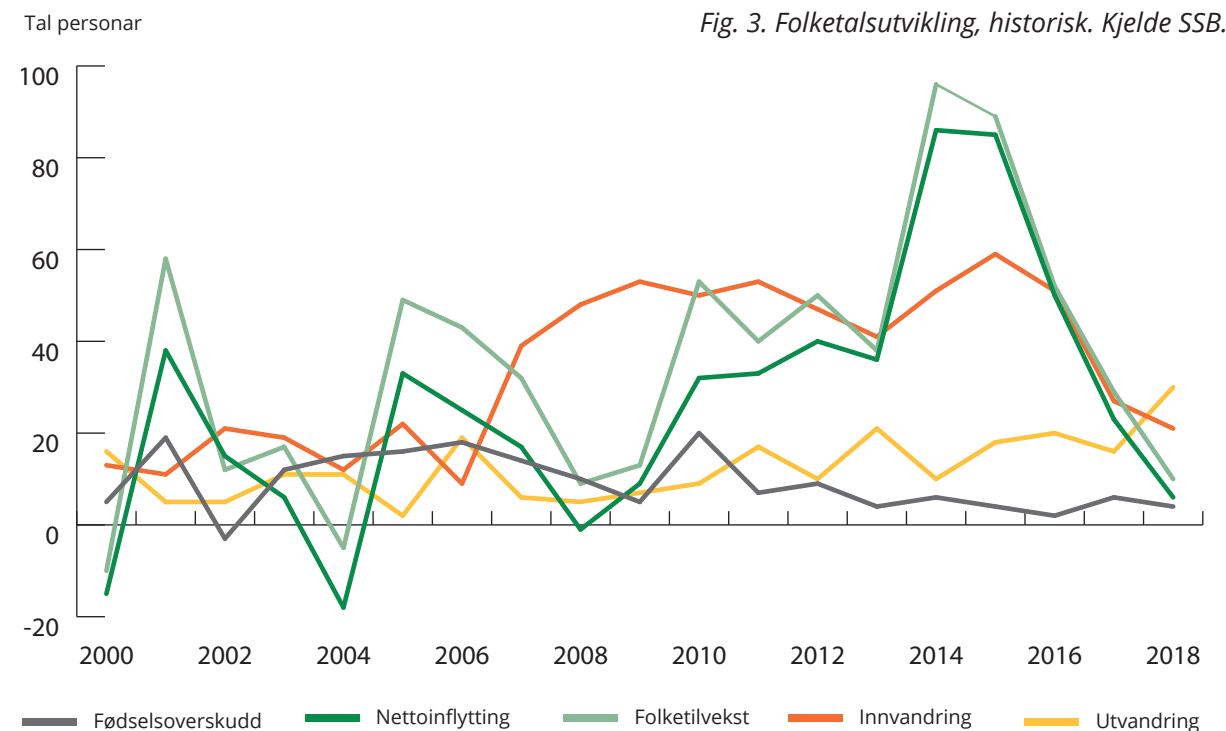
Deldokument 1 til kommuneplanen – Utfordringsdokumentet – omtalar dei mest sentrale utviklingstrekk framover. Oppdatering følgjer her:

Frå 2017 ser ein eit «trendbrot» der veksten i folketalet vert mindre/liten. Ein stor del av forklaringa kan truleg vere ein nasjonal trend der tidlegare arbeidsinnvandrar flyttar tilbake til heimlandet, samtidig med mindre arbeidsinnvandring frå dei same landa. Fødselsoverskotet (fødde og døde) er derimot stabilt.

Folketalutvikling	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Folkemengda 1.1	3196	3249	3289	3339	3377	3466	3518	3547	3557
Levandefødte	34	25	40	37	33	37	27	33	31
Døde	14	18	31	33	24	33	25	27	27
Fødselsoverskot	20	7	9	4	6	4	2	6	4
Innflyttingar	155	182	190	190	192	236	195	194	199
Utflyttingar	123	149	150	154	106	151	145	171	193
Nettoinnflytting	32	33	40	36	86	85	50	23	6
Folketilvekst	53	40	50	38	96	89	52	29	10
Årlig vekst i %	1,7	1,2	1,5	1,1	2,8	2,6	1,5	0,8	0,3
Kor av:									
Innvandring	50	53	47	41	51	59	51	27	21
Utvandring	9	17	10	21	10	18	20	16	30

Figur 2. Folketalsdata, kjelde SSB

Folketalutvikling/framskriving

I tider med store flyktningstraumar og samtidig økonomiske nedgangstider, med mellom anna arbeidsløyse og tendensar til tilbakeflytting til heimland frå tidlegare arbeidsinnvandrar, er det knytt uvisse til korleis folketalet vil utvikle seg framover. Med utgangspunkt i SSB si framskriving av «lav innvandring» kan ein sjå følgjande utviklingstrekk, sjå fig 1 på neste side:

- Ei jamn, men svakare enn tidlegare forventta, befolkningsutvikling i prognoseperioden
- Folketalutviklinga på Gossen er stabil eller i stagnasjon
- Folketalutviklinga i Julsundet har jamn auke
- Aldersgruppa 80 år og eldre vil oppleve ein markant og stor vekst frå ca. år 2025.
- Tal på yngre eldre (67-79 år) vil få ein kraftig vekst fram mot ca. år 2025
- Det er venta ein svak vekst i den yngste aldersgruppa (0-5 år), og då særleg frå ca. år 2020
- Ungdomsskolealdergruppa er venta å vekse noko fram mot 2020, kor då veksten vil flate ut
- Tal på barn i grunnskulealder vil svinge litt i prognoseperioden

Tal på personar i yrkesaktiv alder (20–66 år)

vil auke i perioden. Ein mogleg konsekvens av dette:

- Trong for fleire arbeidsplassar for å kunne sysselsetje lokalt
- Auke i lokalt pleie- og omsorgsbehov

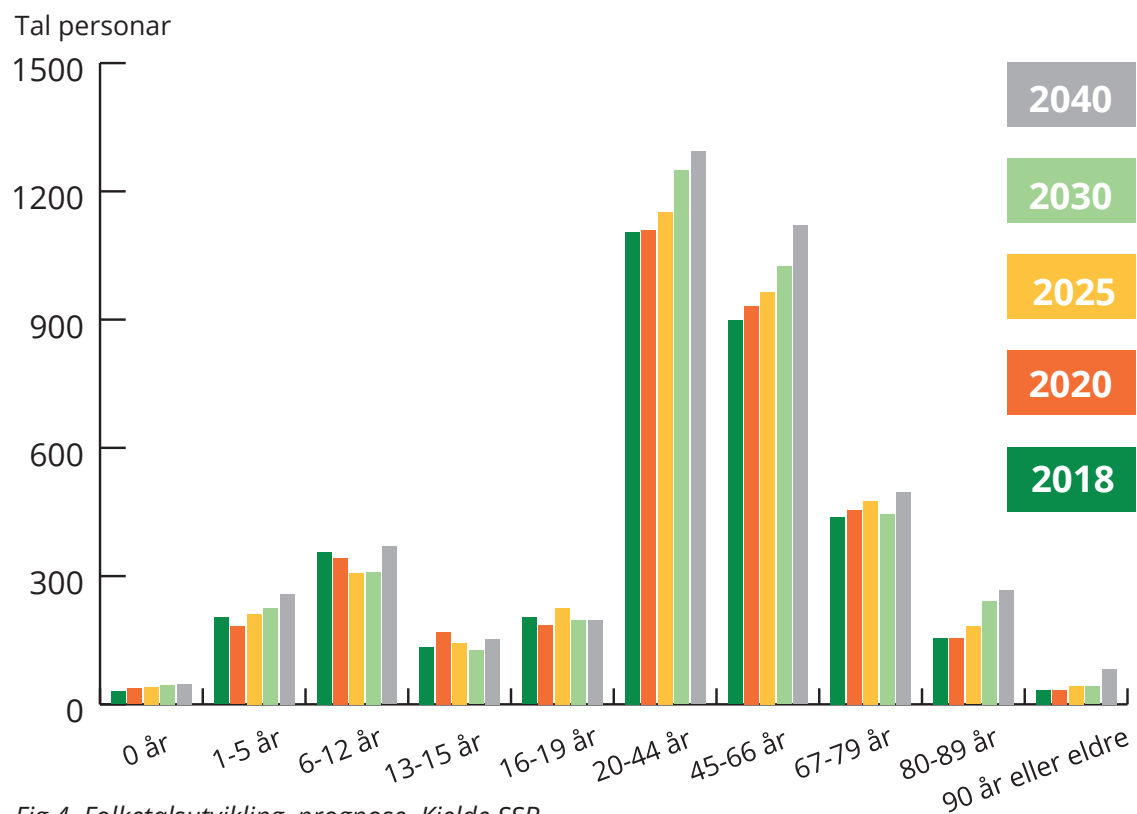

Fig 4. Folketalsutvikling, prognose. Kjelde SSB.

Pendling

Det er store forskjellar på fastlandsdelen og øydelen i høve inn og utpendling.

Folkemengd, grunnkrins pr 1.1	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Julsundet	819	840	875	895	918	984
auke	21	21	35	20	23	66
i %	2,6	2,5	4	2,2	2,5	6,7
Gossen	2 510	2 533	2 588	2 617	2 618	2 566
auke	31	23	55	29	1	-52
i %	1,2	0,9	2,1	1,1	0	-2,0
Uoppgitt krins	10	4	3	6	11	7
Sum Aukra kommune	3 339	3 377	3 466	3 518	3 547	3 557
auke	50	38	89	52	29	10
i %	1,5	1,1	2,6	1,5	0,8	0,3

Fig. 5. Folkemengd, grunnkrins. Kjelde: SSB.

Til	Frå Gossen	Frå fastlandet
Molde	14% (148)	66,5% (295)
Fræna	2% (22)	7,5% (38)
Aukra	79,5% (835)	21% (94)

Fig. 6. Pendling (2017). Frå busett i Aukra til arbeidsplass i: - som del av samla arbeidsstyrke. Kjelde: M og R fylkeskommune, SSB

Frå	Til Gossen	Til fastlandet
Molde	13% (139)	27,6% (29)
Fræna	7% (79)	28,5% (30)
Aukra	73% (779)	44% (46)

Fig. 7. Pendling (2017). Frå arbeidstakarar med arbeidsplass i Aukra - som del av alle innpendlarar. Kjelde: M og R fylkeskommune, SSB

5 SATSINGSOMRÅDE, MÅL OG STRATEGIAR

5.1 GJENNOMGÅANDE PERSPEKTIV

Kommunen sine verdier

Verdiar seier noko om kven vi er og kva som er viktig for oss. Aukra kommune sine verdier vart til gjennom ein prosess knytt til førre utgåve av samfunnsdelen (2012). Verdiane er:

Aukra kommune sine verdier

ATTRAKTIV
UREDD
KVALITET
RAUS
ARBEIDSGLEDE

- Attraktiv kommune
- Barn og unge
- Velferd og omsorg
- Aukra i regionen
- Fornyng, forenkling og forbetring
- Kompetente medarbeidarar, rekruttering
- Berekraftig økonomiforvaltning
- Klima og miljø

Satsingsområda er eit resultat av planprosessen og politisk godkjent i samband med høyringa av samfunnsdelen, jamfør fotnote 2. I det følgjande blir satsingsområda omtala etter tur med ei kort utgreiing. Etter utgreiinga blir mål og strategiar konkretiserte gjennom omgrepa: «Slik vil vi ha det» og «Slik gjer vi det».

Folkehelse og samfunnstryggleik er valde som gjennomgåande perspektiv for denne planperioden. Mål og strategiar blir å finne under dei ulike hovudtema. For samfunnstryggleik og folkehelse er det i tillegg laga spesifikke mål og strategiar.

Folkehelse

I tida som har gått sidan førre samfunnsdel til kommuneplanen vart laga, har det skjedd mykje innan fagfelte helse, pleie og omsorg. Samhandlingsreforma sin første del vart sett i verk 01.01.2012. Resten av reforma følgde

Verdiane skal vera synlege i tale og gjerning. Verdiane skal prege og legge grunnlaget for korleis kommunen som samfunn og organisasjon skal arbeide og utvikle seg. Verdiane speglar kommunen sin visjon / slagord (Visjonen er vidareført frå samfunnsdelen 2012):

Aukra – full av energi.

Kommuneplanen sin samfunnsdel inneheld satsingsområde, mål og strategiar for følgjande hovudtema:

SLIK VIL VI HA DET

Aktiv innsats for å identifisere folkehelseutfordringar.

SLIK GJER VI DET

Årleg gjennomgang av kommunen sin folkehelseprofil og utfordringsbiletet som følgjer av denne.

dei tre neste åra.⁴⁾ Målet med reforma var å få eit betre og meir heilskapleg helsetilbod. Reforma har gjeve dei offentlege helse- og omsorgstenestene eit samordningsansvar og ei retningsendring inn mot tidleg innsats og førebygging framfor reparasjon.

Folkehelse er eit nasjonalt satsingsområde som spring ut av lov om folkehelsearbeid frå 01.01.2012.⁵⁾ Folkehelsearbeidet skal gjennomsyre alt som skjer i samfunnet, direkte eller indirekte, for å oppretthalde, betre og fremje innbyggjarane si helse. Like eins fjerne eller redusere faktorar som fører til sjukdom. Det er i dag eit sterkt fokus på psykisk helse og tiltak for at tilbodet om hjelp og tenester skal bli lett tilgjengeleg. Ein har i lengre tid vore klar over den uheldige samanhengen mellom helseutfordringar og låg sosial status. Folkehelsearbeidet skal bidra til å motverke denne samanhengen. Frivillig innsats gjennom folk sin vilje til å yte ein innsats for gode tiltak og for medmenneske, er ein ressurs som treng kanalisering og tilrettelegging. Folkehelselova pålegg kommunane å utarbeide ei helseoversikt som skal inngå som grunnlag for kommunen sin planstrategi og for kommune-planarbeidet gjennom plan- og bygningslova.

Samfunnstryggleik

Kommunen har eit generelt og grunnleggjande ansvar for innbyggjarane sin tryggleik. Dette er nedfelt i Sivilbeskyttelseslova og Forskrift om kommunal beredskapsplikt, jamfør

SLIK VIL VI HA DET

Aukra skal vere ein sikker kommune.

SLIK GJER VI DET

- Aukra kommune skal til ei kvar tid ha gode system og rutinar for beredskap.
- Årlege revisjonar av krise og beredskapsplanverk.
- Årlege øvingar av kriseberedskap.
- I all fysisk planlegging og tilrettelegging skal kommunen legge vekt på å forebygge uhell, ulykker og naturbaserte uønskete hendingar.
- Sikre system for alternativ transport ved krisesituasjonar.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal ha ein kompetent beredskapsorganisasjon med samhandlingsevne med både private, frivillige og offentlege aktørar.

SLIK GJER VI DET

- Arbeide kontinuerleg med å avdekke og følgje opp risikoområde.
- Utarbeide heilskapleg risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) ein gong i kvar valperiode.
- Aukra kommune skal ha gode rutinar for informasjon og varsling i forkant av hendingar og kriser.

forskrifta § 3: «utarbeide langsiktige mål, strategier, prioriteringar og plan for oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.» Ein vesentleg del av samfunnstryggleiksarbeidet er å identifisere, vurdere, handtere og overvake risikoar på alle samfunnsområde og på tvers av samfunnsområde.⁶⁾ Dette arbeidet er ein kontinuerleg prosess, og spenner frå riks nivå til kommunalt nivå. På grunnlag av kunnskap om trugsmål og risikoar (ROS) må det vurderast kva slag tiltak som er mest effektive og kva slag effekt dei vil kunne ha. Aukra kommune gjennomførte i 2014 ein grundig gjennomgang av risikoar og trugsmål i kommunen. Funna ligg til grunn for beredskapsarbeidet.

Aukra er eit øysamfunn og vertskap for eit stort petroleumsanlegg. Av den grunn er samfunnet særleg avhengig av at alle former for infrastruktur fungerer. Det er difor viktig at kommunen tenker tryggleik i alle oppgåver og gjeremål.

5.2 ATTRAKTIV KOMMUNE

Aukra er ein øykommune med ein øydel, Gossen, og ein fastlandsdel, Julsundet. Særmerket for Aukra er at kommunesenteret og størstedelen av busetnaden (to tredeler) finst på øya. Ferjesambandet Hollingsholm – Aukra bind dei to delane av kommunen saman. Fastlandsdelen, Julsundet, ligg nært Molde by, og området har hatt ei sterk bustadetablering dei seinare åra. Veksten er rekna å halde fram. Innbyggjarane her nyttar seg av tilboda i byen meir enn i kommunesenteret på Falkhytten. Dei fleste arbeidstakarar som bur i Julsundet, har arbeidsplass i Molde (2017): 66%. Av arbeidstakarar busette på Gossen, pendlar 34% til arbeidsplassar utanfor kommunen. Både øy- og fastlandsdel har korte avstandar mellom interne ytterpunkt.

Attraktiviteten til ein stad kan seiast å vere staden sin evne til å trekke til seg personar eller miljø som er viktig for utviklinga av staden. Attraktiviteten er eit resultat av ulike faktorar, mellom anna senterstruktur, gode offentlege tenester, kultur og fritidstilbod, arbeidsmarknad og handels- og sørvistilbod. Det er

ønskeleg å kunne legge til rette for eit variert butilbod i form av bustadtyper og bumiljø.

Aukra kommune har ein del tilflytting frå utlandet. Det må vere fokus på god integrering av alle tilflyttarar slik at dei skal trivast i kommunen og føle at dei høyrer heime i lokalsamfunnet.

Fastlandssamband for Gossen

I samfunnsutviklinga møter Gossen ei utfordring med busetjing og folketalsutvikling. Statistikken for dei seinare åra viser ein stabil trend, med ei midlertidig auke rundt utbygginga av gassmottaksanlegget på Nyhamna, men som no viser ein tendens til nedgang. Politisk har det lenge vore ønske om å etablere eit fastlandssamband for å møte utfordringane med etablering og rekruttering. Med planane for fjordkryssinga av Romsdalsfjorden for E39 (Møreaksen), med tilknytt prosjekt, Kjerringsundet, mellom Oterøya og Gossen, er det realistisk å rekne at vegprosjektet kan realiserast. Aukra kommune set av store deler av eigedomsskattinntektene frå gassmottaksanlegget på Nyhamna til finansiering av Kjerringsundet. Planlegging av drift og samhold av kommunen sin øydel og fastlandsdel etter eit fastlandssamband er etablert, vil vere ei utfordring, men er ikkje eit tema i denne planen. Dei økonomiske utfordringane er derimot tatt opp i kapittel 3.8 Berekraftig økonomiforvaltning.

Senterstruktur

Mykje av attraktiviteten og bu – lyst knyter seg til «rett retning» i høve barnehage, skule, arbeid og fritidsaktivitetar. Rett retning blir eit uttrykk for å få den daglege logistikken til å fungere. Bumiljøa bør elles kunne ta omsyn til behova i livsløpet, skape kontakt mellom generasjonar og dermed legge til rette for at så mange som mogeleg kan bu heime så lenge som mogeleg.

I gjeldande arealdel til kommuneplanen (2016 – 2028) er sentrumsfunksjon på Gossen og Julsundet drøfta. Drøftinga er avgrensa til eitt senter begge stader.

Falkhytten

I planomtalen til arealdelen er følgjande sagt om kommunesenteret, Falkhytten: «Falkhyt-

⁶⁾ Meld. St. 10 (2016-2017), kap. 13.1.

⁴⁾ Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/helse--og-omsorgstjenester-i-kommunene/samhandlingsreformen/id680424/>

⁵⁾ Regjeringen.no, Folkehelseloven: <https://www.regjeringen.no/no/tema/helse-og-omsorg/folkehelse/innsikt/folkehelsearbeid/id673728/>

SLIK VIL VI HA DET

Sentrumsutvikling på Gossen og i Julsundet/bumiljø.

SLIK GJER VI DET

- Etablering av utemiljø i sentrum av Falkhytten med logiske ganglinjer, uterom og møteplassar på dei mjuke trafikkantane sine premiss.
- Identitetsbygging og utvikle tiltak for å knyte heile kommunen saman.
- Etablere eit variert bustadtilbod i heile kommunen gjennom planarbeid.

ten er kommunesenteret, kommunen sitt midtpunkt for administrative tenester og andre viktige funksjonar for kommunen sine innbyggjarar. Tettstaden treng ei tydeleggjering av si rolle i den vidare utviklinga av sentrumsområdet. Dette gjeld både avgrensing av vegsystemet rundt sentrumsområdet, arkitektoniske føringar for nye bygg og kvalitetsnivået på uteromma.»⁷

Mykje har skjedd på dei få åra sidan arealdelen vart utarbeidd. Funksjonane i sentrum for Falkhytten i dag er: Kommunehus, barne- og ungdomsskule (2013), helsesenter, nytt pleie- og omsorgssenter (2018), frivilligsentral, bibliotek, park, nytt kulturhus med badebasseng er under planlegging. Barnehagen ligg 1,8 km frå sentrum. Private sørvistiltak er blant anna: Matvarebutikkar, klede, blomster, frisør, hotell, byggevare, byggfag, entreprenør, bensinstasjon. Sentrumsfunksjonane byrjar no å bli mange nok og i kort nok innbyrdes avstand, til at kjensla av å vere på ein stad er etablert. Pågåande regulering for kulturhus og basseng tek i vare dei siste måla i arealdelen: mjuke trafikantar, biltrafikken og parkering blir regulert, ein trafikkterminal (buss) ved kulturhuset skal etablerast. Uterom i form av park, leikeareal og festplass legg til rette for møteplassar. Bygga i sentrum får fleirfunksjonsformål: bustad, kontor, forretning. Det er funne ei løysing på å etablere gangkontakt over fylkesveg 220 mellom sentrum vest og sentrum aust. Det stå att å utvide gangkontakten fram til friområda austover mot Buktin. Førebels er det nok ledige tomter i sentrum til einebustader og konsentrert busetnad. I innspelsfasen til samfunnsdelen vart det frå fleire hald etterlyst møteplassar i sentrum, til dømes kafétilbod.

Julsundet

Julsundet er landområdet frå grensa mot Fræna kommune i nord til Molde kommune i sør (Eidskrem). Landskapet er ope mot Jendembukta i nord, men smalnar til ei stripe mellom fjord og høge fjell sørover mot Eidskrem. Midt i området går fylkesveg 662 (til Hollingsholm ferjekai) og fylkesveg 215 (til Fræna) i ei lengd på omlag 4,5 km. Over fleire år har folketilveksten i Julsundet vore stor, 60 % større enn på Gossen. Med aukande

de innbyggjartal blir det større forventning til tenestetilbod i nærområdet. Planomtalen til arealdelen problematiserer det utflytande utbyggingsmønsteret i området, og den negative innverknaden fylkesvegen har på ulike utbyggingstiltak. Frå planomtalen i kommuneplanen sin arealdel:

«Området treng å få avklart eit meir definert sentrumsområde der det kan etablerast framtidige varierte tenestetilbod.»⁸

Drøftinga i planomtalen tek for seg tre område: 1. Skuleområdet, 2. Vegkrysset til ferjekaia og 3. Jendem (Fræna kommune). Den sterke veksten i bustadetablering på Torhaugmyra i Aukra og på Jendem i Fræna flytter tyngdepunktet i Julsundet nordover. Konklusjonen i arealdelen var at område 2, Vegkrysset til ferjekaia, ville vere det beste punktet for lokalisering av sentrumsfunksjonar. Landskapet er ope her, og det er lettare for reisande å oppdage eit sentrum. I Hollingbygg er det plass til andre sørvisfunksjonar i tillegg til daglegvarer. Arealdelen legg opp til etablering av offentlege sørvisfunksjonar i området, og det er sett av tomt til kapell og gravplass.

I område 1 er nyleg Julsundet skule (1. – 10. trinn) renovert med fellesareal som kan nyttast til fleirbrukshus. Bergetippen barnehage ligg tett inntil skulen. I Mevold bustadfelt sør for skulen blir det i 2018 opna eit desentralisert senter for heimetenesta.

Trafikksituasjonen knytt til fylkesveg 662 er utfordrande og legg band på utnytting av fleire populære område for busetjing. Politisk er det spenning mellom val av område for utvikling av sentrumsfunksjonar i Julsundet. Drøftinga om sentrumslokalisering i arealdelen konkluderer med:

«Område 1 og 2 er viktige «tyngdepunkt» i Julsundet i dag og i framtida. Uavhengig av kva område som blir valt å leggje vekt på som framtidig sentralt område i kommuneplanarbeidet, må områda knytast betre saman visuelt og med lette ganglinjer for brukarane.»⁹

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal ha ei positiv utvikling av folketalet, lik gjennomsnittet i landet.

SLIK GJER VI DET

- Skape attraktive bumiljø.
- Levere gode kommunale tenester.
- Legge til rette for aktiv og stimulerande fritid.

SLIK VIL VI HA DET

Vidareutvikle infrastruktur.

SLIK GJER VI DET

- Trygge skuleveggar gjennom tiltak i trafikktryggingsplanen.
- Arbeide for eit betre kollektivtilbod.
- Sikre pasienttransport i nødsituasjon, beredskapsferje / ambulanserbåt.
- Sikre klima- og miljøtilpassa VA-anlegg.
- Halde fram arbeidet med å gi Gossen fastlandssamband.
- Samarbeid om bruksendring / brukstilpassing av FV 662 i Julsundet med tanke på utvikling av fleire bustadareal.
- Tilrettelegging for betre breibanddekning.

⁸ Kommuneplan for Aukra, arealdelen 2016 – 2028, Planomtale, punkt 4.7.1, s. 24

⁹ Kommuneplan for Aukra, arealdelen 2016 – 2028, Planomtale, punkt 4.7.1, s. 25

⁷ Kommuneplan for Aukra, arealdelen 2016 – 2028, Planomtale, s. 21

SLIK VIL VI HA DET

Aukra-samfunnet skal kunne tilby ein variert arbeidsmarknad.

SLIK GJER VI DET

- Tilrettelegging av næringsareal.
- Legge til rette for berekraftig utvikling av jord-, skog- og havbruk og næringar knytt til desse.
- Satse målretta på innovasjon og gründerverksemd.
- Utvikling av turistnæring.

SLIK VIL VI HA DET

Alle skal ha høve til deltaking i ei variert og aktiv fritid.

SLIK GJER VI DET

- Ivareta og legge til rette for eldsjelenene og stimulere fleire til deltaking i frivillig arbeid.
- Ha gode rammevilkår for det frivillige arbeidet.
- Halde fram med og vidareutvikle frivilligsentralen.
- Saman med næringslivet utvikle felles plan for marknadsføring og aktivitetar gjennom året.
- Legge til rette for varierte turaktivitetar.

FØRINGAR FOR ARBEID MED AREALDELEN

- Sikre nødvendige areal til bustadføremål og næringsformål.
- Sikre utbygging av infrastruktur (gang- og sykkelveggar, barnehage- og skuletilbod, vassforsynings- og avløpsanlegg) gjennom arealdelen og overordna utbyggingsvedtak.
- Sikre god og berekraftig forvaltning av sjøareal og areal til havbruksnæring.
- Sikre eit godt vegnett for både innbyggjarar og næringsliv, under her realisere veg og bruar over Kjerringsundet.
- Inkludere nye land- og sjøområde, tildelt Aukra gjennom kommuneforma, i neste rullering av arealdelen.

5.3 BARN OG UNGE

Barn og unge sin trivsel og utvikling er viktig for individet sjølv, for samfunnet og for framtidig rekruttering og busetjing.

«Barn og unge er meir sårbare enn vaksne og treng at samfunnet tar eit ekstra ansvar. Dei har særskilte behov for varetaking, tryggleik og deltaking.»¹⁰

Møre og Romsdal fylkeskommune og Fylkesmannen i Møre og Romsdal gjennomførte i samarbeid med kommunane i fylket i 2015 ei felles undersøking om barn og unge sine oppvekstvilkår. FN sin barnekonvensjon låg til grunn for undersøkinga. Resultatet av undersøkinga vart summert opp i rapporten «BarneByks». Rapporten viser til 10 punkt som kommunane bør følgje opp: *Samhandling, medverknad, fysisk planlegging, bygningar og leikemiljø, inkludering, helsetilbod, barn som pårørande, krenkande åtfærd, foreldrerettleiing og frivillig arbeid.*

Demokrati og medverknad er ein berebjelke i samfunnet. Alle tenestoområde skal arbeide med å fremje oppslutning om demokratiske verdiar og demokratiet som styreform. Som MOT-kommune skal vi utvikle og forsterke ei felles verdipattform der vi arbeider for å skape robuste barn og unge. Vi skal ivareta kulturelt mangfald og inkludere alle barn og unge i fellesskapet.

Alt arbeidet for barn og unge, i barnehagar, skule og fritids- og kulturlivet skal vere: Førebyggjande, helsefremjande og utjamnande i høve sosiale skilnader.¹¹ Vi må styrke dei heilskaplege oppvekstvilkåra ved hjelp av samhandling og samarbeid på tvers av sektorar, avdelingar og fag.

Med det barnetalet kommunen har i dag, er det ikkje venta kapasitetsproblem for barnehagane eller skulane. *Kommunen må likevel vere budd på endring, særleg i Julsundet. Her vil ny bustadbygging i samsvar med kommuneplanen sin arealdel og private reguleringsplanar kunne føre til kapasitetsutfordringar.*

SLIK VIL VI HA DET

Eit godt psykososialt oppvekstmiljø.

SLIK GJER VI DET

- Gjennom MOT-avtalen «Kommunen som samfunnsbygger» skal vi arbeide for å skape robust ungdom og inkludering av alle.
- Barn og unge skal bli møtt av nok og godt kvalifiserte tilsette.
- Alle tilsette som møter barn og unge har god relasjonskompetanse.
- Barn og unge skal få hjelp til å meistre liva sine – hjelp til å bere si eiga bagasje.
- Møteplassar kor ungdom møter fast tilsette vaksenpersonar.

SLIK VIL VI HA DET

Utjamne sosiale skilnader.

SLIK GJER VI DET

- Alle barn og unge har like høve til deltaking på dei ulike arenaer.
- Tidleg innsats og tilpassa opplæring slik at alle elevar fullfører grunnskolen.
- Tilbod til barn og unge i sommarferien.
- Forsmak på arbeidslivet. Kommunen og næringslivet samarbeider om sommararbeid til alle 10. klassingar.

Utviklinga i samfunnet gjer at eit aukande tal barn og unge ikkje bur i nærleiken av storfamilien. Barnehagane merkar ein aukande

¹⁰ Rapport: «BarneByks», s. 47. Møre og Romsdal fylkeskommune / Fylkesmannen i Møre og Romsdal 2016

¹¹ Samhandlingsreforma, lov om folkehelse

SLIK VIL VI HA DET

Medverknad frå barn og unge.

SLIK GJER VI DET

- Alle barn og unge skal verte høyrde i saker som gjeld dei. Elevråda kan vere ein kanal.
- Alle barn og unge skal få erfaring med og skoloring i demokratiske prosessar.
- Alle barn og unge skal få erfare glada av ansvaret for å medverke i eige liv og aktiv deltaking i demokratiske prosessar.
- Eit aktivt ungdomsråd.

SLIK VIL VI HA DET

Eit godt fysisk oppvekstmiljø.

SLIK GJER VI DET

- Legge til rette for attraktive, tilgjengelege, trygge og inkluderande møteplassar (anlegg, offentlege arenaer og nærmiljø) for organisert og uorganisert aktivitetar.
- Arenaer for variert fysisk aktivitet.
- Kommunen gir gode rammevilkår for allsidige aktivitetar.

FØRINGAR FOR ARBEID MED AREALDELEN

Legge til rette for møteplassar.

SLIK VIL VI HA DET

Systematisk og tverrfagleg samarbeid skal prege alt arbeid overfor barn og unge. Tidleg innsats er eit viktig kriterium for å lukkast.

SLIK GJER VI DET

- Lågterskeltilbod for forelderrettlegg.
- Foreldrekursrekke – frå graviditet til 10. klasse (samhandling mellom jordmor, helsesøster, barnehage, skole, kultur, frivillig arbeid).
- Tilgjengelege lågterskeltilbod (helse, PPT, psykolog, BUP).
- Samordning av alle tenester slik at barn og unge får rett hjelp til rett tid.

etterspørsel etter råd og rettleiing frå foreldre rundt det å vere foreldre og oppdragarar. Det er avgjerande for barn og unge å vere gode i kommunikasjon og språk. I Aukra – skulen er det over 20 morsmål.

Frivillige organisasjonar spelar ei avgjerande rolle for barn og unge sine fritidsaktivitetar. Å delta gir venner, fellesskap og mange positive opplevingar. Dette har stor betydning for ein god oppvekst. Kommune og frivilligeita må derfor samarbeide for å nå måla i Fritids-erklæringa: At alle barn, uavhengig av foreldra sin sosiale og økonomiske situasjon, skal få høve til å delta jamleg i ein organisert fritidsaktivitet. Kulturskolen vil derfor vere eit viktig lokalt ressurscenter og ein samarbeidande aktør i grunnopplæringa og kulturlivet i Aukra.

Unge i Aukra er stort sett nøgde og har eit positivt syn på tilværet. Eitt felt der «Ungdata» undersøkinga viser ei urovekkande auke er i høve til psykisk helse. Frå 2014 til 2017 er auken 6% for dei som melder om problem. Heile 15% av ungdomane melder om depressive symptom og 23% om einsemd.¹² Tidleg innsats og gode rollemodellar er eit viktige verkemiddel for å lære meistring.

5.4 VELFERD OG OMSORG

Kommunen kan vente seg store utfordringar mellom anna knytt til auken i tal eldre. Ifølgje prognose for folketalet vil aldersgruppa 80 år og eldre oppleve ein markant og stor vekst frå ca. år 2025. Det same gjeld yngre eldre (67-79 år).

Dette er ikkje berekraftig med dagens drift og organisering, verken økonomisk eller i høve til tilgang på kvalifisert personell. Organiseringa av og innhaldet i pleietilbodet må endrast. Det vert viktig å få til ein god overgang mellom sjukehus og pleie og omsorgstenesta. Alle trinn i omsorgstrappa må nyttast, slik at langtids-plassar vert nytta av dei med størst trong.

Ny velferdsteknologi skal støtte under dette og gi meir tid til dei mest pleietrengande. Førebygging er eit viktig stikkord her. Med bygginga av nytt omsorgssenter på Falkhytten er det søkt å møte framtida, der ein mellom anna utvidar tilbodet til dagsenter/aktivitetar og til bygging av omsorgsbustader med heildøgnsopphald.

Etterkvart som det vert fleire eldre og fleire sjuke eldre må trongen til ulike tilbod vurderast som for eksempel utvida dagtilbod, andre buformer med heildøgns bemanning, og talet på sjukeheimplassar. Det er viktig å organisere gode avlastningsplassar og korttids-/ rehabiliteringsplassar.

Kommunehelsetenesta og pleie og omsorgstenesta står framfor store utfordringar. Det blir fleire eldre og personar med kompliserte og multifaktorielle sjukdomar som krev tett oppfølging og avansert behandling. Utviklinga går i retning av at stadig fleire av desse må få delar av behandlinga i den kommunale helse-tenesta. Dette må kommunen vere rusta for.

Legevakttenesta blir sentralisert, noko som kan føre til færre sjukebesøk og det blir auka reiseavstand til det nye sjukehuset på Hjelset. Presset på avansert omsorg for mellom anna demente og kronisk sjuke aukar. Kravet til kompetanse og erfaring er stort, kombinert med utfordringar i å rekruttere kvalifisert og stabilt personell.

Sommarfest på Aukraheimen

Omfang av personar som har demenssjukdom aukar i samfunnet. Det er viktig at personar som har demenssjukdom og deira pårørande opplever å ha et godt liv, også med demenssjukdom.

Frivillige, pårørande, organisasjonar og einskildpersonar er ein ressurs i eldreomsorga og folkehelsearbeidet. Aukra kommune ønskjer å vere ein aktiv medspelar for eit godt samarbeid mellom det offentlege og dei frivillige.

Auken i tal eldre vil krevje helsefagleg kompetanse i samspel med velferdsteknologi til å utføre pleie- og omsorgsoppgåver.

Reforma, *Leve hele livet*,¹³ skal hjelpe eldre til å meistre livet lenger, vere trygge for å få god hjelp når dei treng dette, at pårørande kan bidra utan å slite seg ut og at tilsette kan bruke sin kompetanse i tenestene. Kommunar som tek i bruk desse løysingane, vil få del i statlege støtteordningar.

¹² UngData

¹³ Meld. St. 15 (2017–2018)

SLIK VIL VI HA DET

Kvalitativt gode tenester.

SLIK GJER VI DET

- Kulturendring i pleie og omsorg: endre frå pleie/stell til rehabilitering og eigenmeistring der dette er det rette.
- Betre sambruk av økonomi, personalressursar, aktivitetstilbod og lokaler.
- Aktiv bruk av velferdsteknologi i alle ledd i omsorgstrappa.
- Alternative butilbod.
- Avlastning og dagtilbod.
- Utarbeide omsorgsplan bygd på kvalitetsreformen, «Leve hele livet».

SLIK VIL VI HA DET

Fokus på rekruttering til pleie- og omsorgstenester.

SLIK GJER VI DET

- Utarbeiding av langsiktige kompetanseplanar for å møte stadig sterkare krav til spesialisering.
- Godt fagleg miljø.
- Rekruttering, omstilling og utviklingsfond.
- Konkurransedyktig løn.

FØRINGAR FOR ARBEID MED AREALDELEN

Tverrfagleg samarbeid om plassering av turstiar og friområde.

SLIK VIL VI HA DET

Ansvar for eige liv og helse.

SLIK GJER VI DET

- Bygging av turstiar og tilrettelegging av naturområde.
- Tur- og aktivitetstilbod på dagtid organisert av kommune og dei frivillige.
- Utvida tilbod på dagsenter- og dagaktivitetar.
- Gradvis innføring av ny teknologi i institusjon og hjå heimebuande.

5.5 AUKRA I REGIONEN

Aukra er ein del av bu- og arbeidsmarknadsregionen Molde (Molde, Vestnes, Nesset, Midsund, Aukra, Fræna, Eide, Gjemnes).¹⁴ Definisjonen på ein bu- og arbeidsmarknadsregion er ei samling av kommunar der pendlinga mot eit sentrum med mange arbeidsplassar er stor, og avstandane elles er små, slik at samlinga utgjer ein heilskap. Gassmottaksanlegget på Nyhamna på Gossen, Nyhamna prosessanlegg, er ein viktig regional kompetansearbeidsplass. Det blir arbeidd aktivt med å skape lokale ringverk nader / nyetableringar i tilknytning til anlegget.

Øya Gossen utgjer størstedelen av landarealet i Aukra kommune. Kommunen ønsker å knyte seg til fastlandet gjennom «Kjerringundsambandet» som er ein tilleggstrase til ny E39 gjennom fylket, «Møreaksen» (frå Tangen på Gossen til Sundsbøen på Oterøya).

Gjennom reiselivssatsinga «Øyriket i Romsdal» har kommunen saman med nabo – øykommunar lagt til rette for natur- og kulturopplevingar. Denne satsinga voner ein kan ha positive verknader både for lokal kultur og identitetsbygging og for ny næringsetablering.

GassROR IKS er eit interkommunalt utviklingselskap for Romsdalskommunane med grunnlag i skatteinntekter frå Nyhamna prosessanlegg. Aukra kommune er den største bidragsytaren til utviklingsfondet der 10 % av inntektene frå eigedomsskatten på verk og bruk frå Nyhamna prosessanlegg blir tilført fellesskapet Utviklingsfondet har vore ein svært viktig faktor i mange store regionale investeringsløft gjennom åra (t.d. utviding av Molde flyplass og Haukebøtunnelen). For Aukra kommune og regionen er det viktig at dette samarbeidet held fram.

I samband med kommunereforma valde Aukra kommune å stå aleine, jamfør kapittel 2.3. Aukra har god økonomi, men vil måtte sjå utover eigne grenser for å dekke opp kompetanse og tenester som det ut frå erfaring er vanskeleg å rekruttere. Aukra vil satse på eit godt omdømme og eit godt samarbeid

med dei nye kommunane som etablerer seg i regionen.

Med bakgrunn i innbyggjarinitiativ i Sandøy kommune vart det søkt om overføring til Aukra kommune for øyane Ona, Sandøy, Orten, Gåsøya, Lyngværet og Flatflesa. Kommunal- og moderniseringsdepartementet avgjorde 02.07.18 at Orten, Lyngværet og Flatflesa skulle overførast til Aukra kommune. Dette vedtaket medfører at Aukra kommune må førebu mottak og intern organisering for utvidinga.

Aukra kommune er i dag med i 44 interkommunale samarbeid, dei fleste saman med dei næraste nabokommunane. Samarbeida er tufta på felles nytte av samhandling om tema og oppgåveløysing som den einskilde kommunen ikkje lett løyser på eiga hand. Nye Molde kommune, Nye Ålesund kommune og Hustadvika kommune blir danna pr 01.01.2020, og framhald av samarbeidsavtalar skal reforhandlast. Aukra kommune vil framover ha nytte av gode samarbeidsrelasjonar til nabokommunane.

SLIK VIL VI HA DET

Sikre framhald av interkommunale samarbeid som Aukra kommune er med i.

SLIK GJER VI DET

- Starte reforhandling av samarbeidsavtalar i god tid før 01.01.2020.

SLIK VIL VI HA DET

Kommunen sine «nye» innbyggjarar frå Orten skal føle seg velkomne.

SLIK GJER VI DET

- Sikre gode og likeverdige tenester.

¹⁴ Artikkel: Sysselsetting, arbeidsløysing og folketalsutvikling, Møre og Romsdal fylkeskommune, heimeside, publisert 23.05.17.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal medverke til regionale ringverknadar av etableringa på Nyhamna.

SLIK GJER VI DET

- Årleg tilskot på 10 % av skatteinntektene til GassROR IKS blir vidareført.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal medverke til å realisere fastlandssambandet «Kjerringsundet».

SLIK GJER VI DET

- Sikre naudsynt økonomi gjennom årleg avsetning til fond.
- Sikre god framdrift i planlegging.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra skal styrkast som attraktivt reise- og friluftsområde.

SLIK GJER VI DET

- Realisere Masterplan for reiseliv 2030.
- Aktiv tilrettelegging gjennom planarbeid.

5.6 FORNYING, FORENKLING OG FORBETRING

Kommuneorganisasjonen må heile tida vere på utkikk etter forbetringar i oppgåveløysinga si. Framover blir det svært viktig å kunne kommunisere med innbyggjarane – næringsliv og einskildpersonar – i digitale løysingar. Det må vere løysingar som er så gode at dei blir opplevd som ei forenkling og at dei vert tekne i bruk.

Dei fleste menneske er i dag avhengige av å kunne bruke digital teknologi for å kunne delta i samfunnslivet og i arbeidslivet. Kvardagen for innbyggjarane og arbeidsdagen for dei tilsette vil endre seg. Tilsette treng både grunnleggjande digitale kunnskar og spesialisert kompetanse for å fungere i jobbane sine. IKT og digitalisering i arbeidslivet vil mellom anna føre til omfattande endringar i arbeidsformer og måtar å organisere tenestene på.

Regjeringa har vedteke ein overordna politikk på området digitalisering gjennom å *fornye, forenkle og forbetre* offentleg sektor. Dette handlar mellom anna om å forenkle og effektivisere oppgåveløysing ved bruk av digitale hjelpemiddel. Nasjonal målsetnad er også at innbyggjarane skal velje digital dialog med kommunen som sitt førsteval.

Innbyggjarane har ulike føresetnader for å nyttiggjere seg offentlege tenester. I fleire tilfelle vil personleg fram møte og individuell oppfølging forsett vere nødvendig, som t.d. undervisning, helsetenester og omsorg for eldre. Bruk av ny teknologi kan likevel hjelpe til å utføre slike oppgåver meir effektivt og samtidig gi betre løysingar for brukaren.

Å digitalisere arbeidsprosessar på områder i den kommunale tenesteutviklinga, samt at innbyggjarane og næringslivet skal velje digital dialog med kommunen, vert eit satsingsområde framover. Like digitale arbeidsprosessar, på tvers av kommunegrensar, er under utvikling i Romsdalsregionen. Dette vil gjere det lettare for kommunar å hjelpe kvarandre i pressa arbeidssituasjonar.

Om kommunen skal lukkast med å digitalisere kommunale tenester og lokalsamfunnet, må

omsynet til personvern møtast. Innbyggjarane må vere trygge på at informasjonen som dei sender til kommunen, vert forvalta på ein trygg og forsvarleg måte etter gjeldande norsk rett. Digitale løysingar i helse-, velferds- og omsorgsteneste blir eit anna viktig område i dei komande åra. Ein godt fungerande velferdsteknologi med dei rette hjelpemidla på plass til dei som har behov, er heilt naudsynt for at det offentlege skal kunne løyse oppgåvene sine, når delen i befolkninga med hjelpebehov vert høgare.

Globalisering, digitalisering og individualisering endrar måten folk deltek på og engasjerer seg. Endringsprosessane kan til dømes illustrerast med:

- Digitalisering og framvekst av sosiale medier
- Framvekst av nye lokale organiseringsformer
- Framvekst av eit fleirkulturelt, transnasjonalt sivilsamfunn

Medborgarskap som omgrep blir brukt når innbyggjarane deltek aktivt i samfunnsutviklinga, engasjerer seg og bidreg til å finne løysingar på samfunnsutfordringar.

Samskaping kan definerast som prosessar der fleire offentlege og private partar inngår i eit likeverdig samarbeid om å skape verdiar og velferd på nye måtar. Samskaping inneber å snu tankegangen i offentleg sektor frå å løyse problema for innbyggjarane til å skape dei beste løysingane saman med dei. Folk flest er faktisk ein del av løysinga. Gjennom satsing på medborgarskap og samskaping kan kommunen invitere næringslivet, frivilligheten og innbyggjarane inn på kommunen sine formelle arenaer. Dette utfordrar vante roller og måtar å løyse oppgåvene på.

SLIK VIL VI HA DET

Brukarorienterte, digitale løysingar til innbyggjarar, næringsliv og tilsette.

SLIK GJER VI DET

- Kommunen skal tilby effektive digitale løysingar som set innbyggjarar og tilsette i stand til å løyse oppgåvene sine og som gir alle brukarane eit digitalt førsteval.
- Digitale løysingar skal gje ein heilskapleg brukaroppleving, følgje krava om universell utforming og ha eit klart og godt språk.
- Kommunen skal legge til rette for god digital infrastruktur for alle innbyggjarane.
- Personvern og informasjonssikkerheit skal takast i vare på alle område.
- Kommunen skal legge til rette for deltaking i digital oppgåveløysing på tvers av kommunegrenser

SLIK VIL VI HA DET

Tilstreккеleg digital kompetanse blant tilsette og innbyggjarar.

SLIK GJER VI DET

- Tilsette skal ha tilstrekkeleg kompetanse til å forstå samanhengen mellom tenesteutvikling og digitalisering.
- Tilsette skal ha tilstrekkeleg kompetanse til å kunne nyttiggjere dei digitale løysingane som kommunen tek i bruk.
- Kommunen skal hjelpe innbyggjarane til å finne fram til og bruke digitale tenester.
- Fokus på bruk av velferdsteknologi.

SLIK VIL VI HA DET

Nye former for samfunnsengasjement.

SLIK GJER VI DET

Tidleg definering og engasjering av parter som har med saka å gjere.

5.7 KOMPETENTE MED-ARBEIDARAR, REKRUTTERING

Kompetanse er dei samla kunnskapane, ferdigheitene, haldningane og evnene ein tek i bruk når dei kommunale tenestene skal utførast.

Aukra kommune skal vere ein attraktiv arbeidsgjevar for godt kvalifiserte søkarar med rett utdanning for arbeidet.

Som i andre kommunar er det tidvis store utfordringar med å rekruttere og behalde kvalifisert arbeidskraft som t.d. lærarar, barnehagelærarar, ingeniørar og fagarbeidarar. Ein liten kommune utan fastlandssamband og mangel på bustads- og kollektivtilbod vil ha større utfordringar enn byar og større tettstadar.

53 % av dei tilsette i Aukra kommune arbeider deltid. Arbeidstidsordningane er ein vesentleg årsak til deltidsbruken og det er nødvendig å komme fram til ordningar som gir større stillingsbrøkar og dermed attraktive arbeidsplassar.

Ein offensiv for fagutdanning gjennom meir og betre utnytting av lærlingordninga og studentpraksis vil vere ein styrke når ein vil trekke til seg kompetent arbeidskraft. Fagkompetanse har stort fokus, men like viktig er å vere med i utviklinga innan digitalisering som skal gje betre tenester og meir effektiv ressursbruk.

Informasjonstryggleik og personvern (GDPR) skal bli teke i vare på alle område.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune legg til rette for internopplæring, etter- og vidareutdanning.

SLIK GJER VI DET

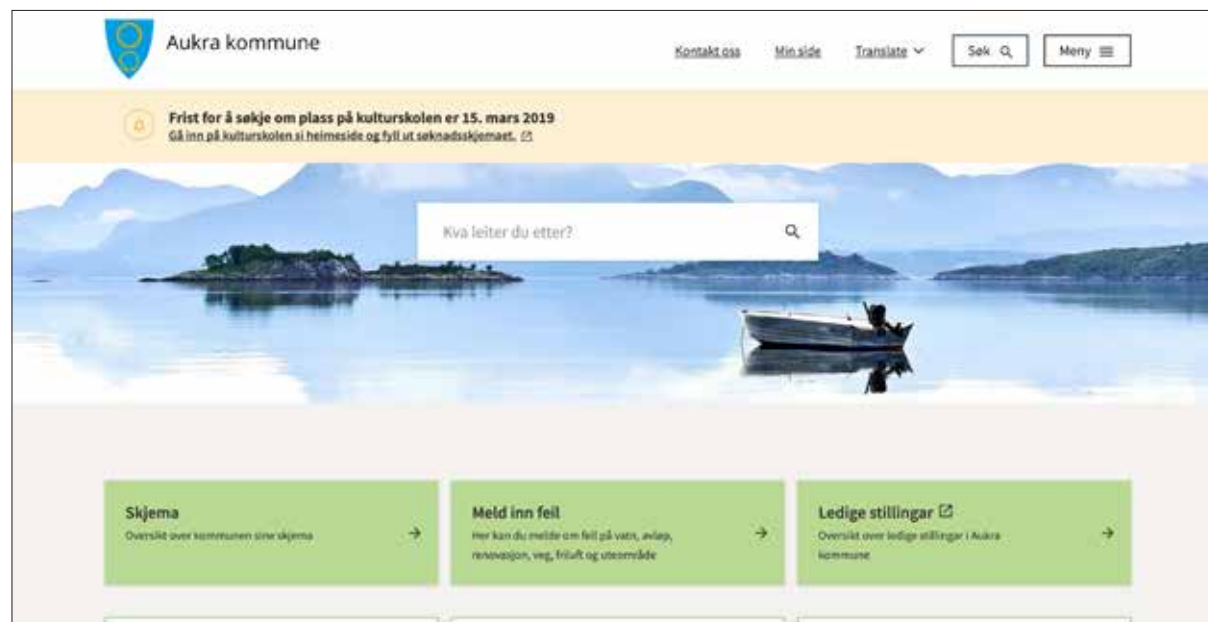
- Aktiv bruk av utdanningsfond og fond til etter- og vidareutdanning.
- Aktiv i faglege nettverk på tvers av kommunegrenser.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune vil vere ein attraktiv arbeidsgjevar for godt kvalifiserte søkarar og medarbeidarar.

SLIK GJER VI DET

- Analyserer kompetansebehov og utarbeider kompetanseplanar med årlege revideringar.
- Oppsøker aktivt utdanningsarenaer og jobbmesser.
- Tek i bruk digitale løysingar etter kvart som dei blir gjort tilgjengeleg.
- Medarbeidarane i Aukra kommune har god og rett kompetanse og er positive omdømebyggjarar.
- Ein offensiv for fagutdanning gjennom meir og betre utnytting av lærlingordninga og studentpraksis.
- Reduksjon av ufrivillig deltidsarbeid.
- Leiinga har definert klare mål for arbeidet og er tilgjengeleg for dei tilsette.
- Legge til rette for og stå fram som attraktiv læreplass for unge under utdanning.

5.8 BEREKRAFTIG ØKONOMIFORVALTING

Med grunnlag i politisk vedtak om utskrivning av eieendomsskatt på verk og bruk (eieendomsskattelova) har Aukra kommune frå 2004 til i dag hatt ei særskild økonomisk utvikling. I same periode har kommunen etablert eit driftsnivå som er godt over samanliknbare kommunar. Politisk og administrativ leiing har fokus på veksten, og har arbeidd for å redusere kommunen sitt utgiftsnivå.

Gjennom det regionale utviklingsselskapet GassROR IKS bidreg Aukra kommune årleg med 10% av den maksimalt innfordringsbare eieendomsskatt knytt til gassbehandlingsanlegget på Nyhamna. Etter overføring i 2017 er det samla bidraget frå Aukra på kr 160.580.000,-. Dette ligg som ein del av kommunen si auke i driftsutgifter.

Aukra kommune har dei siste 10 åra investert for 1,3 milliardar kroner og har planlagt nye investeringar for 500 millionar kroner dei neste fire åra.

Aukra kommunestyre vedtok i 2015 (sak 143/15) å sette av 90 mill. kroner dei kommande 20 åra for å kunne realisere prosjektet Kjerringsundet for å sikre fastlandsløysing. Seinare er avsetjinga vedteke auka til 100 mill. kroner pr år.

For å kunne sette i verk vedtak om årleg avsetning var det naudsynt å redusere kommunen sitt investeringsnivå og årlege driftsutgifter. Politisk vart det difor lagt inn ei forventning om ein reduksjon med 8% av einingane sine rammer innan 2019, fastsett til 21 mill. kroner og at investeringstakten vart strekt ut i tid.

Aukra kommune har i si drift gjort seg svært avhengig av dei årlege inntektene frå eieendomsskatt. Det skapte derfor uro då Finansdepartementet i brev av 18. juni 2015 la fram høyringsnotat med forslag om endring i reglane om eieendomsskatt på arbeidsmaskinar mv. i verk og bruk. Forslag til endringar i høyringsnotatet ville fått store økonomiske- og driftsmessige konsekvensar for Aukra kommune. I det endelege vedtaket vart det

gjort unntak for kraftverk, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglene for petroleum. Dermed fekk endringa likevel relativt liten verknad for kommunen sine eieendomsskatteinntekter.

I kommunelova går det fram at kommunen si langsiktige planlegging skal ha mål om ei berekraftig økonomisk utvikling som ikkje står i vegen for at framtidige generasjonar klarer å ivareta sine interesser (generasjonsprinsippet)¹⁵.

I åra framover er det viktig å ha dette fokuset med i kommunen si økonomiforvaltning. Tenestetilbod til kommande generasjonar, vil ut frå det ein i dag er kjent med, måtte løysast med betydeleg lågare inntekter til finansiering. Det er derfor viktig at vi etablerer eit berekraftig utgiftsnivå, og at vi legg grunnlag for at seinare generasjonar kan ta i vare drifts-, vedlikehald og nyinvesteringar av kommunen sine bygg og anlegg.

SLIK VIL VI HA DET

Kommunen skal ha ein høg økonomisk handlefridom

SLIK GJER VI DET

- Kommunen skal ha eit disposisjonsfond lik 8% av kommunen sine årlege brutto driftsinntekter.
- Det skal gjerast ei årleg avsetning til fond for framtidig vedlikehald av kommunale bygg.
- Nedbetalingstid for kommunen si langsiktige gjeld er 15 år.
- Budsjettert årleg auke i frie midlar fordelt til drift, kan ikkje vere større enn budsjettert auke i statleg rammetilskot og skatt på inntekt og formue.
- Det skal gjerast ei årleg avsetning til fastlandsambandet for Gossen med minimum 100 mill. kroner.

5.9 KLIMA OG MILJØ

Norge har gjennom to klimaforlik i Stortinget, i 2008 og 2012, vedtatt mål for klimapolitikken og tiltak for å nå måla.¹⁶ Følgjande overordna mål er sette for klimapolitikken:¹⁷

- «Norge skal overoppfylle Kyoto-forpliktelsen med 10 prosentpoeng i første forpliktelsesperiode.
- Norge skal fram til 2020 påta seg en forpliktelse om å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990.
- Norge skal være karbonnøytralt i 2050.
- Som en del av en global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tar på seg store forpliktelser, skal Norge ha et forpliktende mål om karbonnøytralitet senest i 2030. Det innebærer at Norge skal sørge for utslippsreduksjoner tilsvarende norske utslipp i 2030.»

Aukra kommune ønsker å vera ein aktiv medspelar i dette arbeidet og vere ein pådriver for at innbyggjarar, næringsdrivande og andre skal gjere miljøvenlege val.

Dei seinare åra har kommunen bygd gang- og sykkelveggar med veglys langs fylkes- og kommuneveggar. Dette har vore ei bevisst satsing med omsyn til trafikktryggleik, tilrettelegging for forgjengarar og syklende og for å redu-

sere bilbruk. Redusert bilbruk kan også nåast gjennom planlegging av korte avstandar mellom bustadområde og handels-, sørvis- og tenestetilbod. Arbeidet skal halde fram.

Aukra kommune har hatt høve til å fornye mykje bygningsmasse, og fleire nybygg er under planlegging. Energooptimalisering er viktig i planlegginga av nybygg og drift av eldre bygningsmasse. Kommunen har investert i ein energisentral som skal forsyne bygg i sentrum med fjernvarme basert på varmeveksling frå fjellbrønner. Enkle og energieffektive forbetringar er alt gjennomført i bygg og i høve infrastruktur. Vidare effektivisering blir meir ressurskrevjande.

Sortering av avfall og gjenbruk bidreg til reduksjon av klimagassutslipp. Aukra kommune er med i Romsdalshalvøya Interkommunale Renovasjonsselskap, RIR, og er godt nøgd med fagnivået og sørvisen til selskapet. Vedlikehald og vidareutvikling av høve for sorterings- og innsamling er viktig både for privathushald og bedrifter.

Berekraftig naturforvaltning handlar om å forvalte naturen på ein slik måte at framtidige generasjonar og naturen sjølv får dekkja sine behov. For sikker matforsyning i framtida er det viktig å ta vare på jordbruksareala i dag og ha tanke for kvar utviding kan skje utan for stor skade på naturmangfaldet.

¹⁶ Meld.St. 21 (2011–2012) Norsk Klimapolitikk. St.meld. nr. 24 (2006–2007) Norsk klimapolitikk

¹⁷ Klima og miljødepartementet, Klimaforliket, Artikkel | Sist oppdatert: 28.11.2014

¹⁵ Kommunelova §1, LOV-1992-09-25-107 og FN-sambandet.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal arbeide for å skape gode haldningar og forståing om rett energibruk.

SLIK GJER VI DET

- Satse på klimaopplæring i barnehage og skule.
- Endre haldningar gjennom informasjon og rådgjeving.
- Samarbeide med næringslivet og utbyggjarar om å legge til rette for auka produksjon og bruk av fornybar energi.

SLIK VIL VI HA DET

Utslepp frå transportsektoren skal reduserast og fleire skal reise med miljøvennleg transport.

SLIK GJER VI DET

- Nye bustadfelt og utbyggingsområde skal lokaliserast i tilknytning til eksisterande busetnad, infrastruktur og handels- og tenestetilbod, og planleggast med gode løysingar for kollektivtransport, sykkel og gange.
- Stimulere til at fleire går, sykklar og nyttar kollektivtransport til arbeid, barnehage, skule og andre aktiviteter.
- Utvikle trygge, samanhengande, finmaska og attraktive gang- og sykkelveggar.
- Vidareutvikle kollektivtilbodet og haldeplassane i kommunen.
- Legge til rette for auka bruk av EL-bilar og andre miljøvennlege transportmiddel.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal møte ei usikker klimaframtid med tiltak.

SLIK GJER VI DET

- I all fysisk planlegging og tilrettelegging skal kommunen legge vekt på å førebygge uhell, ulykker og uønska naturhendingar.
- Kommunen skal ha gode rutiner for informasjon og varsling.
- Utarbeide klima- og miljøplan.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal arbeide for auka gjenvinning og for at avfall frå hushald og næringsliv skal ikkje auke meir enn snittet for landet.

SLIK GJER VI DET

- Satse på haldningsskapande arbeid og god opplæring i alle barnehagar og skular.
- Tilby gode og lett tilgjengelege sorterings- og innsamlingspunkt.
- Gi god informasjon til innbyggjarar om renovasjonsordninga i kommunen.
- Vidareutvikle kommunen si renovasjonsteneste for å sikre miljømessig og økonomisk forsvarleg oppsamling, transport, attvinning og slutt-handsaming av avfall.
- Satse på større attvinning frå kommunale verksemdar.

SLIK VIL VI HA DET

Energibruken i kommunale bygg skal reduserast med i gjennomsnitt 15 %.

SLIK GJER VI DET

- Energioptimalisere og gjennomføre enøktiltak i kommunale bygg.
- Auke bruken av fornybar energi.
- Styrke kompetansen på energiopptimalisering og enøktiltak i kommunen.
- Satse på energileiing og energioppfølging.

SLIK VIL VI HA DET

Aukra kommune skal arbeide for ei berekraftig naturforvaltning og sikre biologisk mangfald.

SLIK GJER VI DET

- Auke kompetansen til tilsette i kommunen, og tilby informasjon og rådgjeving om berekraftig naturforvaltning.
- Stimulere til berekraftig næringsutvikling og miljøtiltak innan jord-, skog- og havbruk.
- Sikre viktige jordbruksareal og naturtypar i kommuneplanen sin arealdel.
- Synleggjere konsekvensar for naturmiljøet i alle plan- og utbyggingssaker.
- Motverke attgroing av kulturlandskapet, og utrydde framande artar i offentlege parkar og anlegg.

FØRINGAR FOR ARBEID MED AREALDELEN

- Vurdere areal for massetak og masseponi.
- Lokalisering av framtidig bustadområde knytt til skular og anna infrastruktur.
- Legge til rette for fortetting i sentrum.
- Sikre gode gang- og sykkelvegløysingar.
- Sikre areal til gode kollektivtrafikk-løysingar og eventuelle kollektivknutepunkt på Falkhytten og i Julsundet.
- Vurdere og sikre område som er viktige å oppretthalde/utvikle ut frå eigenverdi (biologisk mangfald, landskap, naturressurs) og som kjelde til friluftsliv.
- Kartlegge behov for sikring av vassdrag.
- Vurdere behov for føresegner knytt til energibruk i bygg.

